

нижчих класів, тоді картина сучасного економічного становища Одеси предстане в більш менш вірнім світлі [6].

Не дивлячись на описані процеси, події, явища в Одесі, закордонні, в тому числі бельгійські капіталісти, активно просувалися в Україні, вкладаючи великі кошти.

Проект бельгійського електричного тресту на Україні активно просувався в кінці 1909 року. В брюсельських біржових виданнях з'явилась замітка, в якій повідомлялося, що бельгійський електричний трест, під назвою «Société Generale Belgedes Entreprises Electriques», постановив купити через сторонніх людей концесії на електричне освітлення в Києві й Одесі. Для реалізації, а далі експлуатації цих концесій трест мав закласти спеціальні українсько-бельгійські акціонерні товариства з основним капіталом у 8 і 10 мільйонів франків. При цьому повідомлялося, що сам трест не думав експлуатувати ці підприємства, а мав тільки контролювати їх фінансовий бік [7].

Таким чином, ми бачимо, як в кінці XIX – на початку XX століття на фоні загального промислового та торговельного занепаду Одеси, в ній розорювалися та зазнавали краху бельгійські промислові підприємства.

Список джерел та літератури:

1. *Одесские Новости*. 1892. № 2231, 19 (31) марта.
2. Доходы города Одесса в 1900 г. *Одесские Новости*. 1899. № 4790, 11 ноября.
3. ЯН. Промышленные иллюзии. *Одесские новости*. 1901. № 5507, 29 декабря.
4. Изо дня в день. *Одесские новости*. 1901. № 5507, 29 декабря.
5. Бельгийские капиталы в Одессе. *Одесские новости*. 1901. № 5506, 28 декабря.
6. Економічне життя України. Торговельний і промисловий занепад Одеси. *Рада*. 1908. № 42, 20 февраля (4 березня).
7. Економічне життя України. *Рада*. 1909. № 277, 8 декабря (21 грудня).

УДК 94(620+410)«19»

Кошеля Є.М.

здобувачка III курсу спеціальності

014.03 Середня освіта (Історія),

Херсонський державний університет, м. Херсон,

науковий керівник – Г.В.Батенко, к.і.н., доцент

ЄГИПЕТ В КОЛОНІАЛЬНІЙ ПОЛІТИЦІ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ ЧАСІВ ПРАВЛІННЯ КОРОЛЕВИ ВІКТОРІЇ

Анотація: *Сьогодні Великобританія є однією із провідних країн світу: вона входить до складу «Великої сімки», країни якої вважаються найбільш розвиненими. Періодом найбільшого розквіту Великобританії вважається «Вікторіанська епоха», яка тривала з 1837 по 1901 рр. Саме в цей час вона стає однією із найбільших колоніальних країн світу*

Ключові слова: *колоніальна політика Великобританії, Єгипет, Африканський континент, Форіноффіс, Міністерство колоній*

Військово-морська міць, активність у міжнародній фінансовій сфері, досвід дипломатичного корпусу поставили Великобританію на позицію лідера на світовій політичній арені, впливаючи при цьому на правлячі верхівки інших державу політичних, економічних питаннях, особлива сфера інтересів завжди залишалась у колоніальній політиці.

Мета статті полягає у висвітленні загальних питань колоніальної політики британського уряду протягом XIX – початку XX ст., акцентуючи увагу на африканському континенті та територіях колоніальної політики Великобританії.

Хронологічні рамки обумовлені 1837 – 1901 рр., періодом правління королеви Вікторії.

Географічні рамки включають території колоній Великої Британії, які входили до її складу протягом 1837 – 1901 рр..

Заслуговують уваги роботи англійських істориків: Дж.Блека, П.Брендона, Дж.Р.Гріна, Дж.М. Тревільяна, Е. Ротштейна, французьких – Е.Галеві, білоруських – М.В. Глебова, радянських – Н.А. Єрофєєва та Є.В. Тарле.

Ця тема нині досліджується українськими науковцями, до неї звертались П.С Бондарчук, Ю.В Буракова та Л.Ю Питльована, Л.І Валюх, В.В.Долід, С.О. Личко, Н.П Папенко та К.А Черевик.

Політика Великобританії щодо її колоній у досліджуваній період формувалася в руслі загальної колоніальної політики. Відомо, що на рубежі XIX-XX століть, коли відбувалося встановлення англійського колоніального контролю над багатьма країнами, Британська імперія перебувала на етапі найбільшої могутності. Продовження експансії в той період було обумовлено і виправдовувалося переважно стратегічними планами.

Колоніальна політика, що впроваджувалася протягом усього XIX ст. мала декілька напрямків: по-перше, у сфері своїх інтересів британський уряд мав африканський континент. По-друге, регіон Азії, особливо Південної, де знаходилася перлина Британської імперії – Індія. Територію Близького Сходу, через який можна було прокласти найкоротший шлях до Індії та здобути місця видобутку нового джерела сировини – нафти. Поступово територія Індії, повністю відходить під владу Англії, що було досягнуто різноманітними засобами: підкорення та завоювання сусідніх регіонів – Пенджабу, Кашміру в 1849 р., насильницьке приєднання території країн, які не мали спільного походження із Індією: 1843 р. – приєднання до Індії Сінду[2,с.71].

Сучасні українські дослідники Ю.Бураков та Л. Питльована вважають, що зовнішньополітичні завдання Великобританії в другій половині XIX століття виходили з доктрини «блискучої ізоляції». Серед принципів британської зовнішньої політики, визначальним був принцип підтримки рівноваги сил в Європі, який забезпечував правлячій верхівці Лондона позиції лідерів в економічній і політичній сферах. Система європейської рівноваги у другій половині XIX століття визначала вибір зовнішньополітичних курсів й інших великих європейських держав.

Розширення колоніальних володінь почало розглядатися як один з найважливіших способів забезпечення динамічного економічного розвитку країни. Одночасно зросла роль військової сили як засобу захоплення нових колоній. Змінилося і ставлення до питання про єдність Османської спадщини – Великобританія взяла курс на розчленування турецьких володінь.

Якщо головними про захоплення Єгипту, то необхідно зазначити, що головними ініціаторами встановлення британського колоніального контролю над Єгиптом виступили британська торгово-промислова буржуазія та військові. Перші були зацікавлені в нових джерелах сировини і ринках збуту англійських товарів, отриманні гарантованих замовлень на виробництво військової техніки і спорядження для британських армії і військово-морського флоту. Фінансисти, які надавали великі позики Єгипту, власники єгипетських цінних паперів вимагали від уряду гарантій в їх погашенні та отриманні виплат за відсотками. Інтерес військових полягав у зміцненні своєї присутності в Східному Середземномор'ї. Прагнення інших держав і перш за все Франції у проникненні в Єгипет прискорило прийняття Лондоном рішення про захоплення цієї арабської держави.

Колоніальна діяльність Великобританії в Єгипті здійснювалася відповідно з довгостроковою програмою проведення реформ в єгипетських органах державної влади, підготовленої англійським зовнішньополітичним відомством. Відповідно до її положень інтереси іноземних кредиторів визнавалися першочерговими, їм гарантувалося збереження виплат за відсотками.

Для здійснення контролю над захопленими державами була сформована добре продумана система колоніального управління. В організаційному відношенні зовнішньополітичні питання входили в компетенцію трьох міністерств — Форінофісу, Міністерства колоній і Управління у справах домініонів.

У висновку можна відзначити, що до кінця ХІХ ст. весь світ був фактично поділений між заможними європейськими державами, Великобританії вдалося захопити більше всіх: до кінця століття площа її колоніальних володінь досягла 33 млн. кв. км збільшившись з 1870 р. в півтора рази; населення Британської імперії становило 370 млн. чоловік. Активна колоніальна політика Великобританії призвела до загострення конфліктів з іншими державами і погіршила її міжнародне становище напередодні І Світової війни.

Список використаної літератури:

1. Бураков Ю., Питльована Л. Нариси історії Англії нового часу. Львів, 2003. 87с.
2. Ерофеев Н. А. Очерки по истории Англии. 1815–1917 гг. Москва, 1959. 263 с.

УДК 94(477.63):311.21:314.04

Кравченко Є. О.

магістр історії, аспірант історичного факультету
Дніпровський національний університет
імені Олеся Гончара, м. Дніпро

ВПЛИВ ГОЛОДОМОРУ 1932 – 1933 РР. НА МІСЦЕВИЙ ОБЛІК ТА СТАТИСТИКУ НАСЕЛЕННЯ (НА ПРИКЛАДІ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

Анотація. Проаналізовано приклади статистичних джерел з демографічної історії 1930-х років на базі Державного архіву